

BOARD OF STUDIES
NEW SOUTH WALES

2008

HIGHER SCHOOL CERTIFICATE
EXAMINATION

Classical Greek Continuers

General Instructions

- Reading time – 5 minutes
- Working time – 3 hours
- Write using black or blue pen
- Answer all questions in the writing booklet provided
- Extra writing booklets are available

Total marks – 100

Section I Pages 2–5

40 marks

- Attempt Questions 1–3
- Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Section II Pages 6–9

40 marks

- Attempt Questions 4–6
- Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Section III Pages 10–11

20 marks

- Attempt Question 7
- Allow about 40 minutes for this section

Section I — Prescribed Text – Plato, *Apology*

40 marks

Attempt Questions 1–3

Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

	Marks
Question 1 (20 marks)	
Translate BOTH extracts into ENGLISH.	
(a) “Ὦ Καλλία,” ἦν δ’ ἐγώ, “εἰ μέν σου τὸ ύει πώλω ἢ μόσχῳ ἐγενέσθην, εἴχομεν ἂν αὐτοῖν ἐπιστάτην λαβεῖν καὶ μισθώσασθαι ὃς ἔμελλεν αὐτῷ καλώ τε κάγαθῷ ποιήσειν τὴν προσήκουσαν ἀρετήν, ἦν δ’ ἂν οὗτος ἢ τῶν ἵππικῶν τις ἢ τῶν γεωργικῶν· νῦν δ’ ἐπειδὴ ἀνθρώπῳ ἐστόν, τίνα αὐτοῖν ἐν νῷ ἔχεις ἐπιστάτην λαβεῖν; τίς τῆς τοιαύτης ἀρετῆς, τῆς ἀνθρωπίνης τε καὶ πολιτικῆς, ἐπιστήμων ἐστίν; οἶμαι γάρ σε ἐσκέφθαι διὰ τὴν τῶν ύεων κτῆσιν. ἔστιν τις,” ἔφην ἐγώ, “ἢ οὐ;” “Πάνυ γε,” ἦ δ’ ὅς. “Τίς,” ἦν δ’ ἐγώ, “καὶ ποδαπός, καὶ πόσου διδάσκει;” “Εὔηνος,” ἔφη, “ὦ Σώκρατες, Πάριος, πέντε μνῶν.” καὶ ἐγὼ τὸν Εὔηνον ἐμακάρισα εἰ ώς ἀληθῶς ἔχοι ταύτην τὴν τέχνην καὶ οὕτως ἐμμελῶς διδάσκει.	8

PLATO, *Apology*, 20a6–20c1

Question 1 continues on page 3

Marks

Question 1 (continued)

- (b) Μὴ θορυβεῖτε, ω̄ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ’ ἐμμείνατέ μοι
οἵς ἐδεήθην ύμῶν, μὴ θορυβεῖν ἐφ’ οἵς ἀν λέγω ἀλλ’ ἀκούειν·
καὶ γάρ, ώς ἐγὼ οἶμαι, ὁνήσεσθε ἀκούοντες. μέλλω γὰρ οὖν
ἄττα ύμῖν ἐρεῖν καὶ ἄλλα ἐφ’ οἵς ἵσως βοήσεσθε· ἀλλὰ
μηδαμῶς ποιεῖτε τοῦτο. εὐ̄ γὰρ ἵστε, ἐάν με ἀποκτείνητε
τοιοῦτον ὅντα οἶον ἐγὼ λέγω, οὐκ ἐμὲ μείζω βλάψετε ἢ
ύμᾶς αὐτούς· ἐμὲ μὲν γὰρ οὐδὲν ἀν βλάψειεν οὔτε Μέλητος
οὔτε Ἀνυτος—οὐδὲ γὰρ ἀν δύναιτο—οὐ γὰρ οἴομαι θεμιτὸν
εἶναι ἀμείνονι ἀνδρὶ ύπὸ χείρονος βλάπτεσθαι. ἀποκτείνειε
μεντὰν ἵσως ἢ ἐξελάσειεν ἢ ἀτιμώσειεν· ἀλλὰ ταῦτα οὗτος
μὲν ἵσως οἴεται καὶ ἄλλος τίς που μεγάλα κακά, ἐγὼ δ’ οὐκ
οἴομαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ποιεῖν ἂν οὔτοσὶ νῦν ποιεῖ, ἄνδρα
ἀδίκως ἐπιχειρεῖν ἀποκτεινύναι. νῦν οὖν, ω̄ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, πολλοῦ δέω ἐγὼ ύπὲρ ἐμαυτοῦ ἀπολογεῖσθαι, ώς τις
ἀν οἴοιτο, ἀλλὰ ύπὲρ ύμῶν, μή τι ἐξαμάρτητε περὶ τὴν τοῦ
θεοῦ δόσιν ύμῖν ἐμοῦ καταψηφισάμενοι.

PLATO, *Apology*, 30c2–30e1

End of Question 1

Question 2 (10 marks)

Read the extract, then answer the questions that follow. Use the extract and your knowledge of the text in your answers.

“... ‘Αύτίκα,’ φησί, ‘τεθναίην, δίκην ἐπιθεὶς τῷ ἀδικοῦντι, ἵνα μὴ ἐνθάδε μένω καταγέλαστος παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν ἄχθος ἀρούρης.’ μὴ αὐτὸν οἴει φροντίσαι θανάτου καὶ κινδύνου;”

Οὕτω γὰρ ἔχει, ω̄ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῇ ἀληθείᾳ· οὐδὲ ἂν τις ἔαυτὸν τάξῃ ἡγησάμενος βέλτιστον εἶναι ή ὑπ’ ἄρχοντος ταχθῆ, ἐνταῦθα δεῖ, ώς ἐμοὶ δοκεῖ, μένοντα κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογιζόμενον μήτε θάνατον μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ. ἐγὼ οὖν δεινὰ ἀν εἴην εἰργασμένος, ω̄ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ δέ μέν με οἱ ἄρχοντες ἔταπτον, οὓς ὑμεῖς εἴλεσθε ἄρχειν μου, καὶ ἐν Ποτειδαίᾳ καὶ ἐν Ἀμφιπόλει καὶ ἐπὶ Δηλίῳ, τότε μὲν οὖν ἐκεῖνοι ἔταπτον ἔμενον ὕσπερ καὶ ἄλλος τις καὶ ἐκινδύνευον ἀποθανεῖν, τοῦ δὲ θεοῦ τάττοντος, ώς ἐγὼ φήθην τε καὶ ὑπέλαβον, φιλοσοφοῦντά με δεῖν ζῆν καὶ ἐξετάζοντα ἐμαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους, ἐνταῦθα δὲ φοβηθεὶς ή θάνατον ή ἄλλ’ ὅτιοῦν πρᾶγμα λίποιμι τὴν τάξιν. δεινόν τὰν εἴη, καὶ ώς ἀληθῶς τότ’ ἀν με δικαίως εἰσάγοι τις εἰς δικαστήριον, διτὶ οὐ νομίζω θεοὺς εἶναι ἀπειθῶν τῇ μαντείᾳ καὶ δεδιώκτοις θάνατον καὶ οἰόμενος σοφὸς εἶναι οὐκ ὥν.

PLATO, *Apology*, 28d2–29a4

- (a) What is the source and significance of the words quoted in the first three lines of this extract (‘Αύτίκα . . . ἀρούρης.’)? 3
- (b) How does Socrates’ attitude towards military duty contribute to the development of his argument in this extract? 3
- (c) τῇ μαντείᾳ: Explain how Socrates’ interpretation of this oracle determined his role in life. 4

In Question 3 you will be assessed on how well you:

- demonstrate an understanding of the prescribed text
  - present a sustained, logical and well-structured answer to the question
-

Marks

Question 3 (10 marks)

Choose ONE of the following questions. Write an essay of two or three pages in length.

(a) 10 οὐτοι μὲν οὖν, ὥσπερ

ἐγὼ λέγω, ἢ τι ἢ οὐδὲν ἀληθὲς εἰρήκασιν, ύμεις δέ μου ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν—οὐ μέντοι μὰ Δία, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεκαλλιεπημένους γε λόγους, ὥσπερ οἱ τούτων, ρήμασί τε καὶ ὄνομασιν οὐδὲ κεκοσμημένους, ἀλλ' ἀκούσεσθε εἰκῇ λεγόμενα τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ὄνομασιν—πιστεύω γὰρ δίκαια εἶναι ἀ λέγω—καὶ μηδεὶς ύμῶν προσδοκησάτω ἄλλως· οὐδὲ γὰρ ἂν δήπου πρέποι, ὃ ἄνδρες, τῇδε τῇ ἡλικίᾳ ὥσπερ μειρακίῳ πλάττοντι λόγους εἰς ύμᾶς εἰσιέναι.

PLATO, *Apology*, 17b6–17c5

To what extent does Socrates' speech fulfil the claims he makes in this extract?

OR

(b) ‘It was in the interests of Athens that Socrates be brought to trial.’ 10

Discuss this view.

Section II — Prescribed Text – Euripides, *Electra*

40 marks

Attempt Questions 4–6

Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

	Marks
Question 4 (20 marks)	
Translate BOTH extracts into ENGLISH.	
(a) ήλθον γὰρ αὐτοῦ πρὸς τάφον πάρεργ' ὁδοῦ καὶ προσπεσὼν ἔκλαυσ' ἐρημίας τυχόν, σπονδάς τε, λύσας ἀσκὸν ὃν φέρω ξένοις, ἔσπεισα, τύμβῳ δ' ἀμφέθηκα μυρσίνας. πυρᾶς δ' ἐπ' αὐτῆς οἶν μελάγχιμον πόκω σφάγιον ἐσεῖδον αἷμά τ' οὐ πάλαι χυθὲν ξανθῆς τε χαίτης βοστρύχους κεκαρμένους. 515 κάθαύμασ', ὥ παī, τίς ποτ' ἀνθρώπων ἔτλη πρὸς τύμβον ἐλθεῖν· οὐ γὰρ Ἀργείων γέ τις. ἀλλ' ἦλθ' ἵσως που σὸς κασίγνητος λάθρᾳ, μολὼν δ' ἐθαύμασ' ἄθλιον τύμβον πατρός.	8

EURIPIDES, *Electra*, 509–519

Question 4 continues on page 7

Marks

Question 4 (continued)

- (b) ἥτις, θυγατρὸς πρὶν κεκυρῶσθαι σφαγάς, **12**
νέον τ' ἀπ' οἴκων ἀνδρὸς ἐξωρμημένου,
ξανθὸν κατόπτρῳ πλόκαμον ἐξήσκεις κόμης.
γυνὴ δ', ἀπόντος ἀνδρός, ἥτις ἐκ δόμων
ἐξ κάλλος ἀσκεῖ, διάγραφ' ὡς οὖσαν κακήν.
οὐδὲν γὰρ αὐτὴν δεῖ θύρασιν εὐπρεπὲς
φαίνειν πρόσωπον, ἦν τι μὴ ζητῆ κακόν. **1070**
μόνη δὲ πασῶν οἶδ' ἐγὼ σ' Ἑλληνίδων,
εἰ μὲν τὰ Τρώων εὔτυχοι, κεχαρμένην,
εἰ δ' ἥσσον' εἴη, συννεφοῦσαν ὅμματα,
Ἄγαμέμνον' οὐ χρήζουσαν ἐκ Τροίας μολεῖν.
καίτοι καλῶς γε σωφρονεῖν παρεῖχε σοι. **1080**
ἄνδρ' εἶχες οὐ κακίον' Αἰγίσθου πόσιν,
οὐν Ἑλλὰς αὐτῆς εἴλετο στρατηλάτην·
Ἐλένης δ' ἀδελφῆς τοιάδ' ἐξειργασμένης
ἐξῆν κλέος σοι μέγα λαβεῖν· τὰ γὰρ κακὰ
παράδειγμα τοῖς ἐσθλοῖσιν εἴσοψίν τ' ἔχει. **1085**

EURIPIDES, *Electra*, 1069–1085**End of Question 4**

Question 5 (10 marks)

Read the extract, then answer the questions that follow. Use the extract and your knowledge of the text in your answers.

αῖμα δ' ἔτι πατρὸς κατὰ στέγας
 μέλαν σέσηπεν, ὃς δ' ἐκεῖνον ἔκτανεν,
 ἐς ταύτα βαίνων ἄρματ' ἐκφοιτᾷ πατρί,   320
 καὶ σκῆπτρ' ἐν οἷς Ἐλλησιν ἐστρατηλάτει
 μιαιφόνοισι χερσὶ γαυροῦται λαβών.
 Ἀγαμέμνονος δὲ τύμβος ἡτιμασμένος
 οὐπω χοάς ποτ' οὐδὲ κλῶνα μυρσίνης
 ἔλαβε, πυρὰ δὲ χέρσος ἀγλαϊσμάτων.   325
 μέθη δὲ βρεχθεὶς τῆς ἐμῆς μητρὸς πόσις
 ὁ κλεινός, ὡς λέγουσιν, ἐνθρώσκει τάφῳ
 πέτροις τε λεύει μνῆμα λάινον πατρός,
 καὶ τοῦτο τολμᾶ τούπος εἰς ἡμᾶς λέγειν.
 Ποῦ παῖς Ὁρέστης; ἅρά σοι τύμβῳ καλῶς   330
 παρὼν ἀμύνει;—ταῦτ' ἀπὸν ὑβρίζεται.

EURIPIDES, *Electra*, 318–331

- (a) What dramatic irony is Euripides employing at this point in the play?   1
- (b) How does the language of this extract reveal the speaker's state of mind?   4
- (c) Analyse the use of contrast in this extract and the rest of the speech from which this extract is taken.   5

In Question 6 you will be assessed on how well you:

- demonstrate an understanding of the prescribed text
  - present a sustained, logical and well-structured answer to the question

Marks

Question 6 (10 marks)

Choose ONE of the following questions. Write an essay of two or three pages in length.

- (a)   Op.   τί δῆτα δρῶμεν μητέρ'; ή φονεύσομεν;
           Hλ.   μῶν σ' οἴκτος εἶλε, μητρὸς ώς εἶδες δέμας;
           Op.   φεῦ·
                   πῶς γὰρ κτάνω νιν, ή μ' ἔθρεψε κάτεκεν;

EURIPIDES, *Electra*, 967–969

To what extent is this a turning-point in Euripides' presentation of Orestes' character?

OR

- (b)

Awaiting copyright

How effectively does this summarise the tragedy in Euripides' *Electra*?

Section III — Unseen Texts

20 marks

Attempt Question 7

Allow about 40 minutes for this section

Question 7 (20 marks)

Translate BOTH extracts into ENGLISH.

(a)	Andromache, enslaved after the Trojan War, is horrified at the prospect of Menelaus and his daughter harming her newborn child.	8

MAIDSERVANT

My lady, I do not shrink from addressing you thus, seeing that I thought it right to do so in your home when we lived on the Trojan plain, and I respected both you and your husband while he still lived.

καὶ νῦν φέρουσά σοι νέους ἥκω λόγους,
φόβῳ μέν, εἴ τις δεσποτῶν αἰσθήσεται,
οἴκτῳ δὲ τῷ σῷ· δεινὰ γὰρ βουλεύεται
Μενέλαος εἰς σὲ παῖς θ', ἃ σοι φυλακτέα.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ

ὦ φιλτάτη σύνδουλε, σύνδουλος γὰρ εἰ
τῇ πρόσθ' ἀνάσσῃ τῇδε, νῦν δὲ δυστυχεῖ,
τί δρῶσι; ποίας μηχανὰς πλέκουσιν αὖ,
κτείναι θέλοντες τὴν παναθλίαν ἐμέ;

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ

τὸν παῖδά σου μέλλουσιν, ὦ δύστηνε σύ,
κτείνειν ὅν ἔξω δωμάτων ὑπεξέθοιν.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ

οἴμοι· πέπυσται τὸν ἐμὸν ἔκθετον γόνον;
πόθεν ποτ'; ὦ δύστηνος, ώς ἀπωλόμην.

EURIPIDES, *Andromache*, 60–71

ἡ ἄνασσα	queen	ὑπεκτίθημι	I remove secretly
πλέκω	I weave	ὁ γόνος	child

Question 7 continues on page 11

Question 7 (continued)

- (b) **Socrates responds to a proof that Euthyphro offers in support of an argument.** 12

EUTHYPHRO. . . . Socrates, see what a sure proof I offer you, — a proof I have already given to others, — that this is established and right and that we ought not to let him who acts impiously go unpunished, no matter who he may be.

αὐτοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι τυγχάνουσι νομίζοντες τὸν Δία τῶν θεῶν ἄριστον καὶ δικαιότατον, καὶ τοῦτον ὁμολογοῦσι τὸν αὐτοῦ πατέρα δῆσαι, ὅτι τοὺς υἱεῖς κατέπινεν οὐκ ἐν δίκῃ, κἀκεῖνόν γε αὖ τὸν αὐτοῦ πατέρα ἐκτεμεῖν δι’ ἔτερα τοιαῦτα ἐμοὶ δὲ χαλεπαίνουσιν, ὅτι τῷ πατρὶ ἐπεξέρχομαι ἀδικοῦντι, καὶ οὕτως αὐτοὶ αὐτοῖς τὰ ἐναντία λέγουσι περὶ τε τῶν θεῶν καὶ περὶ ἐμοῦ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ. Ἀρά γε, ὦ Εὐθύφρον, τοῦτ’ ἔστιν, οὐ ἔνεκα τὴν γραφὴν φεύγω, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐπειδάν τις περὶ τῶν θεῶν λέγῃ, δυσχερῶς πως ἀποδέχομαι; δι’ ἂ δή, ώς ἔοικε, φήσει τίς με ἐξαμαρτάνειν. νῦν οὖν εἰ καὶ σοὶ ταῦτα συνδοκεῖ τῷ εὖ εἰδότι περὶ τῶν τοιούτων, ἀνάγκη δή, ώς ἔοικε, καὶ ἡμῖν συγχωρεῖν. τί γὰρ καὶ φήσομεν, οἵ γε αὐτοὶ ὁμολογοῦμεν περὶ αὐτῶν μηδὲν εἰδέναι;

PLATO, *Euthyphro*, 5e5–6b3

δέω	<i>I bind</i>
καταπίνω	<i>I swallow</i>
ἐκτέμνω	<i>I mutilate</i>
δυσχερῶς	<i>with difficulty</i>

Reprinted by permission of the publishers and the Trustees of the Loeb Classical Library from EURIPIDES: VOLUME I, Loeb Classical Library® Volume 183, translated by A.S Way, p420, Cambridge, Mass: Harvard University Press, 1912. The Loeb Library® is a registered trademark of the President and Fellows of Harvard College.

End of paper

BLANK PAGE